

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 1 lutego 2024 r.

**w przedmiocie wątpliwości co do korzystania przez Ministra Sprawiedliwości
z uprawnienia do zawieszenia prezesa albo wiceprezesa sądu w trybie
art. 27 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych**

Krajowa Rada Sądownictwa wykonując konstytucyjny obowiązek stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów na podstawie art. 186 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, wobec wątpliwości co do zakresu stosowania przepisu art. 27 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 217 ze zm. – dalej „p.u.s.p.”), przedstawia następujące stanowisko w tym przedmiocie.

Przewidziane w art. 27 § 3 p.u.s.p. uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do zawieszenia prezesa (wiceprezesa) sądu w związku z zamiarem jego odwołania jest środkiem tymczasowym i terminowym, dopuszczalnym jedynie na etapie wystąpienia przez Ministra Sprawiedliwości do kolegium właściwego sądu o opinię co do odwołania prezesa (wiceprezesa) i aktualnym jedynie do czasu wydania opinii przez kolegium. Z chwilą zaopiniowania wniosku przez kolegium ustaje podstawa do zawieszenia prezesa (wiceprezesa).

W postępowaniu zainicjowanym przez Ministra Sprawiedliwości na podstawie art. 27 § 5a p.u.s.p. nie przewiduje się w ogóle możliwości dalszego zawieszenia prezesa (wiceprezesa) sądu do czasu zaopiniowania wniosku Ministra Sprawiedliwości przez Krajową Radę Sądownictwa, gdyż brak jest w tym względzie podstawy ustawowej w art. 27 § 3 p.u.s.p. Minister Sprawiedliwości może zawiesić prezesa (wiceprezesa) sądu tylko występując o opinię, o której mowa w art. 27 § 2 p.u.s.p. (tj. o opinię właściwego kolegium sądu). Jego uprawnienie jest zatem skonkretyzowane i zarazem ograniczone do tego etapu postępowania. Analogicznego uprawnienia nie przewiduje art. 27 § 5a p.u.s.p., który dotyczy wyrażenia opinii przez Krajową Radę Sądownictwa. Regulacja art. 27 § 3 p.u.s.p. realizuje cel, jakim jest kontrola działalności prezesa sądu i możliwość niezwłocznego odsunięcia go od pełnionej funkcji w przypadku zaistnienia jednej

z przesłanek ustawowych o rażącym stopniu spełnienia, w sytuacji najpoważniejszych zarzutów przekreślających możliwość dalszego pełnienia funkcji. Stąd potrzeba niezwłocznego odsunięcia od wykonywania bieżących czynności przez prezesa (wiceprezesa) sądu pozostaje aktualna wyłącznie do czasu wydania opinii przez kolegium sądu.

Negatywna opinia kolegium uprawnia Ministra Sprawiedliwości do wystąpienia do Krajowej Rady Sądownictwa o opinię, o której mowa w art. 27 § 5a p.u.s.p., przy czym Minister Sprawiedliwości może z tego uprawnienia nie skorzystać i odstąpić od zamiaru odwołania prezesa. Nie jest natomiast dopuszczalne domniemywanie, że po wydaniu opinii przez kolegium wcześniejsze zawieszenie prezesa (wiceprezesa) na podstawie art. 27 § 3 p.u.s.p. pozostaje w mocy albo że Minister Sprawiedliwości może ponownie zawiesić go do czasu zaopiniowania swego wniosku przez Krajową Radę Sądownictwa. Każdy organ władzy publicznej, w tym i Minister Sprawiedliwości, jest zobowiązany do działania na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP). Dopiero umieszczenie w art. 27 § 5a p.u.s.p. odpowiedniego odesłania do art. 27 § 3 p.u.s.p. albo literalne wyartykułowanie takiej kompetencji Ministra Sprawiedliwości w treści przepisu dotyczącego opiniowania sprawy przez Krajową Radę Sądownictwa stanowiłoby podstawę dla Ministra Sprawiedliwości do wydania władczej decyzji na kolejnym etapie postępowania, analogicznej do tej, o której mowa w art. 27 § 3 p.u.s.p.

Uznanie, że zawieszenie prezesa (wiceprezesa) na podstawie art. 27 § 3 p.u.s.p. trwa bezterminowo, do czasu wystąpienia przez Ministra Sprawiedliwości do Krajowej Rady Sądownictwa o wydanie opinii w przedmiocie jego odwołania, stanowi wykładnię nie do pogodzenia z wartościami konstytucyjnymi, w tym z zasadą demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP) i odrębnością i niezależnością władzy sądowniczej wyrażoną w art. 173 Konstytucji RP.